

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, temető-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. Rábely Miklós könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetési pénz-, hirdetésny-, nyiltér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe itors térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönböztetve minden hazai postahivatal. Az előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal veszi fel.

Tompa Mihály szobra Rimaszombatban.

Kevés azon nagyjaink száma, kik nemzetünk fejlődésére átalakító hatással voltak — s épen azért mert kevesen vannak, emlékezetüket híven megőrizni erkölcsi kötelességünk. A nagy nemzetek tekintetben is jó példával járnak előttünk. Franciaországnak van pantheonja, melybe nagyjainak hamvait örök nyugalomra helyezi s e lángelmék sírjaihoz elvándorolhat a nemzet apraja-nagyja, kegyeletét leróni s a szentelt hamvakkal lelkesedést meríteni.

Nekünk nincs pantheonunk, nagyjaink elszórtan az ország különböző helyein aluszszák örök álmukat. Egyik a segesvári mezőkön, másik Csekén, harmadik a kerepesi temetőben, negyedik Hanván s így tovább, — a magyar halhatatlanok sírjaihoz elzarándokolni hazánkban csak az teheti, kinek ideje és módja van nyakába venni az országot. — Igaz, hogy még abban az időben, mikor a mi nagyjaink halhatatlanságra törekvő küzdelmeiket vívták, a magyarnak jóformán még fővárosa sem volt s így a provincia szülte és nevelte őket azokká a mikké lettek, a provincia adott kenyeret legnagyobb részének s ez emelt emlékkövet sírjuk fölé is. Mióta azonban fővárosunk óriási lépésekben halad előre, legdiszesebb téreit nagyjaink emlékszóbraival teszi még diszesebbé. Vajjon a mi városunk szülöttének, ki hazánk legnagyobb lángelméi közé méltán sorozható, lesz-e valaha szobra ott, a hol megilletné: a fővárosban? . . .

Tompával szemben a közvélemény mindig figyelmen kívül volt; elismerik nagyságát, de nem méltányolják. Pedig költészetének kettős hatása volt: gyönyörködtetett s a passiv ellenállás korszakában lelkesített. A kik költői működését ismerik, nem tagadhatják, hogy az új Magyarország megalapításában elévülhetetlen érdemei vannak. És ezek az érdemek husz év óta a haavai sírkőhöz tapadtak.

A fővárosban semmi sem emlékeztet rá, szülővárosában naponként fogyó kortársai s egy roskadófélben levő ház juttatja eszünkbe, hogy a nagy ember szellemének adósai vagyunk mi és az egész haza.

Hogy Tompának valaha Budapesten szobra legyen, ez időszert nem merjük remélni; különben is erre a legilletékesebb hely csak a rimaparti város lehet, hol a nagy költő bölcsője ringott. Első sorban tehát városunknak és megyénknek kell leróni adósságát, melylyel tartozik a nagy ember emlékezetének.

Szép összeget gyűjtött a vármegye Tompa sírkövére is, s hisszük, hogy a felállítandó szobor eszméje is megyei körökben lelkes pártfogásra talál. A kezdet nehézségein már egy is túl vagyunk. Kicsiny magból nő a terepélyes tölgy is, s e kicsiny mag már el van ültetve, sőt ki is csirázott.

Gymnasiumunk egykori növendékei s általában Gömörmegyének tanuló ifjúsága, kik Sárospatakon folytatják tanulmányaikat, megalkották a „Tompa-szobor“ egyesületet, mely két évi tevékeny működés után százötven forintot eredményezett a szobor javára. Ez összeg elenyészőleg csekély egy ezerekbe kerülő monumentum előállítására.

De vajjon városunk fejlődésének jól felfogott érdeke is nem kívánja-e, hogy a Tompa szobor mielőbb felállíttassék? Az a nemes áldozatkészség, melylyel a városi tanács részéről minden léptenyomon találkozunk, nem lehet minden ily nemű aspirációnak kufforrása; jól tudjuk, hogy mai viszonyaink között, még remélni is merészség volna azt, hogy egy még ezentúl alakítandó szoborbizottságot anyagilag támogathasson. De erkölcsi támogatást nyújthat s a mit határozatilag nem hajthat végre, megteheti társadalmi uton.

És úgy vagyunk a megyével is. Egyszer már

kezébe vette a Tompa ügyet s a sírkő felállítására körül jelentékeny érdemeket vívott ki. Miért ne alakíthatna a vármegye intelligenciája a maga kebeléből egy egyesületet, melynek egy szűkebb körű bizottsága talán tudna alkalmat és módot találni arra, hogy a szükséges költség pár év alatt, talán az egész országban eszközölendő gyűjtés útján, előkerüljön?

A gömörmegyei tanuló ifjúság egyesülete ma radandó becsü munkásságot fejt ki s hisszük, hogy tevékenysége mindaddig fog tartani, míg célját eléri. Az ügyet kezükből kivenni nem lehet, mert a lelkesedés, mely őket, egy későn bár, de valószínűleg cél elérésére egyesítette, naponként újabb és újabb táplálékot nyer. De bár mily nemes célért küzdjön is e kicsiny kör, nagyobb eredményt csak akkor fog elérni, ha azoktól nyer támogatást, kik állásuknál, befolyásuknál fogva a közönség körében imponálnak.

A város és megye karöltve támogassák az ifjúság nemes törekvését, alakítsanak Tompa-egyesületet — s akkor még mi is megérhetjük, hogy városunk nagy szülöttének méltó emlékszóbrában késő vénségünkben gyönyörkedünk.

Az „Eötvös-alap“ pályázati hirdetése.

A „Magyarországi tanítók Eötvös-alapját kezelő és gyűjtő országos bizottság“ az 1886. évben befolyt tiszta jövedelméből egy kétszáz forintos, hat egyszáz forintos, nyolcz ötven forintos ösztöndíjat és kilencz ötven forintos segélyösszeget alkotott s ezennel felhívja az ezen ösztöndíjakra és segélyösszegekre jogos igényt tartható egyéneket, hogy e jótétemények elnyerése céljából az „Eötvös-alap“ kezelő és gyűjtő országos bizottsághoz intézendő folyamóvanyáikat Lutzenberg Agost, bizottsági titkár urhoz (Budapest, Sándor-utca 18.) legkésőbb folyó évi július 10 kéig küldjék be.

Ugyancsak a fentnevezett bizottsághoz intézendők az „Eötvös-alap“ pal szoros kapcsolatban álló Zirzen Janka, Lederer Abraham, Orley János, Röck Szilárd, Békey Imre

T Á R C Z A.

Magamba üldögélek. . . .

Magamba üldögélek
Égő kályhám előtt,
Magánosan merengve
Fogyasztom az időt.

Kint tél, hideg, enyészet,
S halál, a tél ege
Zordon, borus, a földet
Fehér hó lepte be.

Erdő, mező, beszörva,
Mi bús egyformaság.
Erdő, mező, kihálva
Be szomorú világ!

Bántó halotti mély esend
A völgyön, bérezeken,
Bántó, — mégis mi más ma
Mi más a tél nekem.

Kályhám tűzébe nézve,
Mi lobog, összehull;
Ezernyi gondolat fog
El, öntudatlanul.

Vidor, derült, bohó; — bár
Sűrűn esik, havaz,
Azt képzelem, hogy eljött
Hogy itt már a tavasz.

Hogy kizöldült, ki ujjt
A természet megint,
Keblén a kikeletnek
Ezer virága int.

Ezer virága nyílik,
Szebb rózsá, bérez, halom,
A hó mezőt virágos
Pázsitnak gondolom.

Az ágat levelesnek,
Hol madár dala kel.
Lelkem, csapongó lelkem,
Mi is deríté fel!

Minő varázs? mért nézem
Tavasznak a telet?
Egy hang susog: leánykád
Szerelme; — mert szeretsz.

Borsody Béla.

Tompa Mihály életéhez.

Azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy jeles népköltőnk életéhez némi csekély adatokat hozhatok e lapokban a nyilvánosság elé. Ez adatokat részint a birtokomban levő levelekből, részint Tompával ismeretségben volt élő emberek ajkáról közlöm.

Kezdjük a levelekkel.

Költőnk Sárospatakon végezvén a theológiát, az ott tanult ifjak közt sok jó ismerősre tett szert, s jó barátságot kötött sok deákkal, kik közül nem egy szolgáltatót neki regéihez és mondáihoz anyagot, s nem egynék szüleihez rándult ki az iskolai év bevégeztével s azoknál több ízben jól időzött. Ilyen deákkori ismerőse és barátja volt neki Beczkes József, akkor tanulótlársa, később és ma is tiszakórodi lelkész, kivel gyakran töltötte ennek szüleinél falun a szünet idejét, s kivel azután is gyakran váltott levelet. Beczkes ur szívességéből hozzám jutott Tompának egy levele, mely szóról-szóra így hangzik:

„Kedves barátom, Józsikám! Engedj meg, hogy ígéretem következtében hozzád nem mehettem, de lehetetlen volt, mert a napokban nem valánk honn, holnap pedig vagy holnapután indulok Patakra. A testvérednek irandó levelet bizon rábízhatod, én átadom neki okvetlen, ki vált ha lakása hátára lesz jegyezve. — S ha úgy akarja, s z e k e r ü n k ö n visszajöhet, mert üresen tér az vissza: a nálad levő „Honborút“ (tréfásan nevezi így a „Honderút“, melyet Petricsevics Horváth Lázár 1844—47-ig Pesten szerkesztett.) Péchy Tamásnak (ki ez? tanulótlársa volt?) ígérve, kéri tőlem, én pedig kérem tőled. Torábbá tisztelő urat (B. Józsefnek, kihez a levél intézve volt, atyját

érti) egész családjával, valamint édes mamádat is tisztelven tisztelem. — Egy évig, — de nem, husvéig nem látlak édes Józsikám! ha csak ígéreted szerint Patakra be nem jöendsz most, ott ismét találkozunk. Addig is az ég és őszinte barátságom legyen és maradjon veled, óhajtja Tompa.“

Eddig a levél, kelet és hely nélkül.

Beczkes József ur emlité, hogy nála Tompának több levele is van, azonban ezeket fájdalom! — még eddig meg nem kerithettem. Nagyon kíváncsú dolog volna, ha az igen tisztelt lelkész ur a birtokában levő többi leveleket is nyilvánosság elé hozhatná, mert azok Tompa ifjabb éveibe több adatokat is szolgáltatnának vagy érzelmeinek közvetlen és őszinte nyilatkozásairól még több felvilágosítást is nyújthatnának. Hiszen az általam nagyrabecsült ősz pap is, ki nagy kegyelettel emlékezett előttem Tompa Mihályról, maga mondá, hogy ama levelek egyike-másika a „Virág-regék“ koszos irójának regéiről, mondáiról is emlékezik.

Sokkal érdekesebbek Tompának azon levelei, melyeket Kiss Aron, jelenleg is élő porosalmi (Szatmár.) lelkész, több év óta ref. egyházmegyei nagyerdemű esperes urhoz intézett. E levelek a költőnek szintén nyílt őszinteségéről, meleg kedélyéről s hő baráti érzelmeiről tanuskodnak. Az egyik levél, mely 1848. febr. 2-áról kelt, ez:

„Édes barátom! Felőlem emlékező becses sorozat mind versben, mind prózában őszinte örömmel olvastam, a nekem szólókat emléktárczámba dugtam, a többit pedig Vahot Imrének (ki akkor a „Pesti Divatlap“-ot szerkesztette, melybe Tompa is irogatott) utnak indítam. Amazokban örömem telt visszavivén engem a hajdani bükki házfélé gondtalanul boldog diáki életbe, melyeket én akkor úgy utam és tán utáltam; most pedig oly szépnek látom, mert az idő némi büfátyollal vonja be utánunk a multak tárgyait, mint a legkopárabb hegy is messziről kékes színben áll. Felküldött verseidre nézve őszinte nyilatkozatom ez: a gondolatok okvetlen jók; hiszen hogy a költészetre, apád véréből is tehetséget szittalt, már a Parthenonban megmutattad; hanem a technica nélkül mutatja, hogy csak néha irsz verseket és nem mindennapi foglalkozásod. A verselési technica sodrából épen úgy kilehet menni, mint a puskázás és tekézésből. Én reményem, hogy világot láttandnak, ha csak azon helyek nem ütök el, melyek igenis egyéneik s az olvasótól vagy nem értetnek vagy nem hatnak rá; például: a Tiszteletesben a papsüldő és kutyabőrbe

és Gyertyánffy István-féle alapítványok jótéteményeinek elnyerése céljából benyújtandó folyamodványok is.

Az „Eötvös-alap“ jótéteményeiért pályázni számdékoknak a következőket kell figyelembe venniük:

1. A magyarországi tanítók „Eötvös-alap“-jának, valamint a vele szoros kapcsolatban álló alapítványoknak jótéteményeiben, ösztöndíjaiban és segélyösszegeiben csak azon egyének részesülhetnek, a kik az „alap“ szabályainak 1. §-a értelmében az „Eötvös-alap“ rendes tagjain felvették magukat, avagy a kik az elhunyt rendes tagoknak özvegyei vagy árvái, esetleg kenyérkeresetre képtelen, nyomorék utódai. Az „Eötvös-alap“ rendes tagjai közé számítatnak azon magyarországi népiskolák, tanítóképző-intézetek, polgári- és felső népiskolák, kisdudodok és gyermekkertek tanítói tanárai és nevelői, illetőleg tanítónői, valamint a népoktatási kir. tanfelügyelő és tanfelügyelősi hivatalnokok, akik az „Eötvös-alap“-hoz az egy forintnyi évdíjat rendszeresen beszedhették, avagy a 20 forintnyi tagsági tőkét befizették.

Senki sem részesülhet az „Eötvös-alap“ jótéteményében, a ki ahhoz nem járult az alapszabályokban előírt mértékben.

2. Az egy 200 frtos és néhány 100 és 50 forintos ösztöndíjra hazai egyetemeken tanuló olyan ifjak folyamodhatnak, a kiknek szülői az „Eötvös-alap“-nak rendes tagjain felvették és kötelezettségeiknek eleget tettek.

3. Néhány 100 frtos és több 50 frtos ösztöndíjért pályázhatnak hazai akadémiákon, tanító- és tanítónő-képző intézeteinkben, a középtanodák felső osztályaiban, a polgári iskolák V. és VI. osztályaiban tanuló azon növendékek, kiknek szülői az „Eötvös-alap“-nak rendes tagjain felvették és kötelezettségeiknek eleget tettek. A pályázattól az ezen pontban fel nem sorolt azon tanítványok növendékei sem zárhatók ki, a melyek tanulójuktól a felvételnél megkövetelik, hogy a középtanodák vagy polgári iskolák négy alsó osztályából bizonyítványokat mutassanak fel.

4. Az 50 frtos segélyösszegért folyamodhatnak a kiérdemelt, de kellő nyugdíjban nem részesülhet rendes tagok, a rendes tagok özvegyei, árvái és keresetre képtelen nyomorék utódai.

5. Az „Eötvös-alap“ ösztöndíjaiért folyamodók mellékelni tartoznak a) 1886—7-ik tanévről szóló iskolai bizonyítványt; b) a jelen 1887—8-ik évről szóló bizonyítványt; az illetékes tanári-karnak ajánló levelét, melyben ki legyen tüntetve, hogy részesül-e folyamodó valamely ösztöndíjban vagy segélyben. c) azon iskolai hatóságnak és tanító-egyletnek vagy testületnek ajánló levelét, melyhez szülei tartoztak, illetőleg tartoznak, d) azon okmányt, mely igazolja, hogy folyamodó szülői az „Eötvös-alap“ rendes tagjai közé tartoztak és az alap iránt való kötelezettségeiket pontosan teljesítették.

6. Az ösztöndíjakért folyamodók folyamodványaik az illetékes tanítványigazgatósága útján küldjék az „Eötvös-alap“ kezelő és gyűjtőbizottságához.

7. A segélyösszegekért folyamodók kérvényüket az illetékes tanító-egylet elnöksége vagy az iskolai hatóság útján tartoznak beküldeni; mellékelniük kell: a) szegénységi bizonyítványt, b) az illetékes tanító-egyletnek vagy az iskolai hatóságnak ajánló levelét és c) azon okmányt, mely igazolja, hogy vagy maguk, vagy övéik az „Eötvös-alap“ rendes tagjai közé felvették és kötelezettségeiknek az alapszabályok értelmében pontosan eleget tettek.

8. Az „Eötvös-alap“ rendes tagságát szóló igazolványt esetleg az alap pénztárnoka és elnöke állítja ki és hivatalból mellékelni a folyamodványokhoz.

9. Oly egyének, kik csak ezen pályázat kihirdetése után lépnek az „Eötvös-alap“ rendes tagjai közé, a jelen 1887. évből még nem tarthatnak igényt az alap jótéteményeire.

10. Az „Eötvös-alap“ jótéteményeiért folyamodók közül előnyben részesülnek azon rendes tagok, a kik az intézetnek már régebben rendes tagjaivá lettek. Ily előnyben részesülnek az új tagok is, ha rendes évdíjakon kívül a 20 frtos tagsági tőkének legalább az első 5 frtos részletét és

az 1886. és 1887. évre járó 1—1 frtyi évdíjat az alap központi pénztárába hiány nélkül beszedhették. Ez idő szerint, a kik már három ízben részesültek az alap jótéteményében, nem számíthatnak sem ösztöndíjra, sem segélyösszegre.

11. Az „Eötvös-alap“-pal szoros kapcsolatban álló alapítványok jótéteményeit azoknak szolgáltatja ki a bizottság, a kiket a jogosult folyamodók közül az illető jótéteményekre az illető alapítók melóknak találnak.

12. Magyarországi tanítók „Eötvös-alap“-jával kapcsolatban álló „Gyertyánffy István“-féle alapítvány 50 frtyi segélyösszegét az „Eötvös-alap“ jótéteményeinek kiosztásával meghatalmazott orsz. bizottság az alapító-levél értelmében csak oly tanítóknak, illetőleg tanítónőknak, esetleg ezek tanulógyermekének adományozhatván, a kik az „Eötvös-alap“-nak rendes tagjai és a kiket ezen felül az „Erdélyrészi Közművelődési Egyesület“ saját szempontjából véve is, kiválóan érdemesnek ítélte a megjutalmazásra. Ezennel felhívjuk az ezen segélyösszegre igényt tartható karitásakat, hogy kellően felszerelt folyamodványaik folyó évi július 1-ig az „Erdélyrészi Közművelődési Egyesület“ központi választmányához (Kolozsvár) elbírálás, illetőleg ajánlás végett nyújtsák be.

13. Az „Eötvös-alap“ jótéteményeiért folyamodók kérvényeit a folyó évi augusztus hó 20-án tartandó országos osztó-bizottság intézi el.

14. A folyamodókat az eredmény felől az „Eötvös-alap“ kezelő és gyűjtő orsz. bizottság elnöksége folyó év szeptember 1-ig fogja értesíteni.

Budapest, 1888. február 2-án.

Péterfy Sándor elnök, Lederer Abrahám al-elnök, Luttenberger Ágost titkár, Tanos Imre jegyző, Örley János pénztárnok, Jeny József ellenőr.

Levelezés.

Hangonyvölgy, 1888. február 6.

T. Szerkesztő ur!*) Ez igen becses lapok hasábjain a megyének majd egy, majd más vidékéről olvashatunk tudósításokat, de a Hangonyvölgyéről hasztalan keresünk: — azért kérem t. szerkesztő urat, legyen szives e soroknak lapjába helyet adni, hogy a Hangonyvölgy is adjon életjelét magáról.

Azon kezdem, hogy a múlt nyáron megrendelt tűzfeeskendők — a mi nagy örömmünkre — megérkezett, s így már nem félhetünk a tűzveszélytől addig, míg ily vastag hóréteg borítja a házak és épületek tetjét. Azért mondom, hogy addig, mert a ki már valamely községben jelen volt egy tűzveszéllyel, azt tudja, hogy ily alkalomkor a látványosság élvezete összegyűjti a falu apraját-nagyját, de segélynyújtásra vagy vízfordásra csak a legközelebbi rokonok és jóbarátok gondolnak, mikorra pedig a község bírájának sikerült minden bírói tekintélyének felhasználásával egy pár szekeret kirendelni vízfordásra, s míg ezek a veszély helyére érkeznek, már nem az épületek megmentéséről, csak a füstölő romok öntözéséről lehet szó.

Nagyon helyes intézkedés volt a járás t. főszolgabírójától, hogy a községekkel megrendelte a tűzfeeskendőket, — de már most arra kérjük, legyen szives odahatni, hogy minden községben — a körülményekhez képest — szerveztessék a tűzoltóság legalább annyira, hogy tűzveszély alkalmával legyenek olyanok, a kik a mentést higgadtan és némi utasítás szerint vezessék, mert ellenkező esetben ugy körülálljuk a feeskendőt, hogy azzal ugyan meg sem mozdul, de vize sem lesz.

Már-már zúgolódni is kezdtünk, hogy a feeskendőt oly soká nem küldi, de ennek is meg van a jó oldala. — Ha a gyáros összel küldi el, mikor nagy sár volt, majd fizethetünk volna fekbért, mert e vidékről ilyenkor terhes a szállítás, sőt marhaélet veszéllyel járó vakmerőség.

*) Azon állapotok, melyeket hangonyvölgyi levelezőnk rajzol, megérdemlik a figyelmet.

méltoán a komoly bajok közepette is tréfás hangon szól: „Kedves barátom! Szives soraidra még csak most, most is alig válaszolhatok, néhány nap óta többnyire az ágyban fetregem, régi bajaim: lép és májdanagat fogtak ismét elő. Ezért mostani válaszom rövid és hiányos, t. i. versedről nem adhatok gyúlt fővel kimerítő véleményt, azonban hogy azt ne gondolod, hogy vagy nem kaptam leveledet, vagy rá válaszolni nem akartam, írom e pár szagatott sort. Annál fájdalommasabb pedig rám nézve gyöngékedem, hogy pár hét múlva indulni akartam Graefenbergbe, ugyancsak a fennebb írt bajok orvoslása végett; bársak addig pauszáltak volna már ő kegyelmök, míg Priesnitz uramhoz vihettém volna őket, — csak kissé javuljak, április 1-sején vagy 2-án elindulok; ez okáért erre rödd fel, ha levelem tán sokáig nem olvasható; a verset mindenestre tárczámba teszem s vagy az uton vagy Pesten átvéve átadom Vahotnak. „Tiszteletesedet“ látom elfogadta, csodálom, hogy az annál jobbat nem, hanem szerkesztő uraimék nem mindig ismernek a jó versre vagy másnak adják átnézést végett, a ki aztán vagy detto nem tud hozzá, vagy resteli figyelmesen átnézni, régiebb éveimből tudom, minő lelkiismeretesen szoktak a szerkesztők az újon fellepők iránt viselkedni. Egyébiránt nem esuda, mert képzelhetetlen az a vers és próza sokaság, mely csak egy posta napon is elözönli a szerkesztőségeket, láttam Pesten laktomban. Edes barátom most Isten veled! barátod Tompa“.

Egy harmadik, különösen becses levelet, mely a czimzett állítása szerint sokkal becsesebb volt az előbbieknél, egy a költő iránt kegyelettel viseltető ismeretlen ember magának sajátította el.

Tompa Mihálynak, mint papnak is vannak levelei birtokomban. E levelek is szépen jellemző vonásokban rajzolják Tompát, mint lelkész, s mint embert. Némi adatot szolgáltatnak e levelek arra is, milyen nehéz helyzete lehetett neki, a még csak nem is káplánkodott, de tehetségeért és érzelmeiben gazdag beszédeiért és paphoz illő emberszereteteért, de különösen nagy híre miatt megválasztott lelkésznek idősebb hivataltársaival szemben, kik oly sok idő múlva lehettek pappá, s kik irigylően az ő gyors emelkedését, a legesélyesebb okot és alkalmat is megragadták az ő megsegényítésére. — Röviden közöljük a leveleknek öt jellemző sorait. Erre nézve szükség lesz egy körülményt felhoznom, a mit egy érdekelt szemtanútól hallottam, a kinek

A törvény azt mondja, hogy: minden község köteles a területén lévő hidakat és községi utakat jó karban tartani, de vannak községek, melyek erre nem képesek saját erőkből, ilyen Alsó- és Felső Hangony. Ezen két község tizenkét hidat kénytelen fentartani, melyek közt hat olyan van, hogy újból felépítése 60, sőt több frtba kerül; azonfelül a Hangony völgyén levő uton nemcsak ez a vidék, de Borsodvármegye is közlekedik. Hogy ezen utvonalon csakugyan nem egészen községi, az kiténik abból, hogy 4—5 évvel ezelőtt egy megyeileg kiküldött bizottság meg is járta ezen vonalat, de azóta semmit sem hallunk felőle.

Azt mondják, hogy: a közmunkát csak a megyei utakra lehet és szabad felhasználni. Ha ez igaz, ugy szegény Hangony-völgy tőled ugyan csinálhatják a jobbúl-jobb megyei utakat, nem fogod koptatni, mert mire oda érsz, a jóság kidúl.

Elismert igazság, hogy a mely vidéknek jó közlekedési útja nincs, annak pusztulni kell. Így pusztul el Hangony-völgy. — Népe munkaszerető, termőföldje jó, fája pedig annyi, hogy bőven jut eladóra is, s mégis napról-napra szegényedik. Igen, mert egy köböl gabona szállításáért Ozdra 25, Rimaszombatba pedig 50—60 krt kell fizetni; a fát? no azt megveszi a gyár, az általa meghatározott áron, a ki pedig ezzel meg nem elégszik, az feltűzelheti maga, mert más vidékre innét fafuvarozásra senki sem vállalkozik.

Ezen nyomasztó helyzeten pedig segíthetne a vármegye, ha nem tekintené mostoha gyermekének a Hangony-völgyet. — Itt közel van a gyár, hol az érc-salak hegyet képez és a honnát szivesen megengednék annak szállítását minden díj nélkül. — Csak egy kis figyelmet kérünk a vármegye részéről és közlekedési utunk megjavul.

Ily körülmények után nem lehet rosz néven venni, ha általánossá kezd válni azon ohaj: Bársak Borsodvármegyéhez csatoltatnánk! Ez méltányolná helyeztünket, némi áldozatot is hozna, pl. az általunk fizetett közmunka-váltságot ezen utvonalon engedné ledolgozni, — de egészségi ügyeink is rendezettebbek lennének.

Igaz, egészségügy! Ha már tollam alá jött, ezt sem mellőzhetem, hogy valamit ne mondjak róla, mert bizony nálunk ez is igen sajnálatos állapotban sanylik.

Tudvalevőleg a Hangonyvölgyi körorvos Rimaszécsen lakik, az természetesen mindegy, akár van a Hangonyvölgynek jó közlekedési útja, akár nincs. — Hogy pedig nincs, az aki egyszer ezen az uton járt, tudja azt, hogy a jénei parton hol van az ut kihatása, laicus embernek tudni nem lehet, miután majd a vízjárason vezet, már azután ha itt — fényes nappal — fel nem dőlött, csak a rimaszécsi határban félhet az elakadástól, ha még itt sem akadt el, ugy a Rimán — ha t. i. ki nincs áradva — átkelve, a városba jut.

Itt nem állhatom meg, hogy egy megtörtént esetet el ne mondjak. Egy családapa megbetegedett s fogadott fuvarost küldött orvosért, — a fuvaros az orvost nem találta otthon, — bár estig várta — visszajött. — Másnap a beteg ismét elküldi a fuvarost azon határozott utasítással, hogy orvos nélkül baba ne jöjjön. — A fuvaros elment, de a rimai uthoz csak ugy juthatott, hogy szekér-derekre állott. Az orvost otthon találta, de magától értetik, hogy nem halgatott a fuvaros bátorító szavára, hogy a derekra állva át mehet. — Így a fuvaros üresen tért vissza, a beteg pedig megfizette a két fuvarbérért 4 frtot, orvost nem látott, de még ma is él.

A rimaszécsi körorvosi állomás most is üresedésben van, némelyek azt mondják; azért nem maradhat a körorvos Rimaszécsen, mert nagyon terhes rá nézve a Hangonyvölgy; mások meg azt mondják, azért: mert a fizetése kevés.

Az első is igaz lehet, de ha az utóbbin segítve lesz, az első megszűnik, hanem így, mint az értekezlet indítványozta, hogy látogatási díjjal szedjen az orvos, mert ezen intézkedés a körorvos lakásától távolfekvő községek lakóira sem nem méltányos, sem nem igazságos, hogy miért, azt

kötött kifejezéseket csak calvinista ember, azt is inkább csak pap érti; a Szerelmemből igen meztelenül van adva a szegénység; legjobb a Tapasztalat és az utolsó kis vers, — és a Szerelmemből az eleje utóljá, ezek valódi tiszta költőiek. — Tán életéről kellene még írnom, de minek? nézd meg a magadét: látod az enyémet is. Pap=pap. — Fogadd a távolból meleg kézszoritásomat! Isten veled, barátod Tompa.“

Az e levelben említett búkfi ház. — mint tudakozó levelémre válaszol nyertem — egy emeletes épület Sárospatakon az új collegiummal szemben a Bretzenheim inspektorának Bükkiné a tulajdonát képezte, elég térs telke az ő-temető — ma fűvész kert — sarkán L alakra építve, rendszeren egy jó pataki gazdasszony bérletében, a ki több rendbeli uricsaládok tanuló gyermekeit fogadta fel nevelőkkel, mendikásaikkal szállásra a megszámozott szobákba és kosztra. Ott lakott Tompa is, akkor még mint gymnasiumi növendék — épen rhetor és poeta — Tarján névű esküdt diák s talán a Gabriel fiuk nevelője mellett szerény szolgatanulói állapotban, ott olvassatta fel első verskísérleteit — jobbara tréfás költeményeit — a nagy folyosóra egybegyűjtött apró diák fust előtt. „Mintha most is látnám,“ — írja az érdemes lelkész ur. — „hogy később egészen eltűnt üstöke, elég rövidre nyírva, akkor még ugy állott ég felé a felolvasás heve alatt, mint a pacsirta kontya. Akkor még nekem, ki később az ő zsólyait sem oldhattam meg! De már akkor eltűntette lelke a köztünk volt helyzetet és karkülönbséget.“ Két évig laktak ott együtt s Tompa, az inas fiu és Kiss Aron, a nevelő jó barátokká lettek.

Szó van Tompának imént idézett levelében a „Partheon“-ról is. Ezt egy a sárospataki tanuló ifjak közt alakult „Nyelvművi (sic!) társaság“ adta ki. Második kötetében az említett nagyérdemű lelkész urnak több sikerült költeménye van.

Szemere Bertalan jeles írónk s forradalmi miniszter is 1831-ig tagja levén a „Nyelvművi társaság“-nak, itt kezdte meg első irodalmi működését. Ezek és mások társaságában próbálgatta Tompa költői szárnyemelgetését.

Még fontosabb Tompának kezem közt levő második levele, ugyancsak ahhoz czimezve Bejéről 1848. márczius 18-ról, melyben többek közt betegségről nagy lelkéhez

*) Teljes czime: Parthenon, kiadja a Sárospataki Magyar Társaság, szerkesztő Ormos László. II. S. Patak. Nádasckay András. 1837.

talán már elmondiam, de meg ezen arányosítás sem látszik alkalmasnak lenni arra, hogy az orvos általi gyógykezelést megkedveltesse.

Hogy valami örvendetessel zárjam be soraimat, megírom, hogy a rövid farsangon ugyancsak háziasodtak a fiatalok, még az öregek is régen emlékeznek ennyi lakodalomra. Csupán három menyasszony járta meg, mert midőn már az előkészületek folytak a lakodalomra, véglegényeket behívták az ezredhez, s a hymen édes láncza helyett a kardot csörgetik. Szegény menyasszonyok!

H a n g o n y v ö l g y i .

Tiszolcz, 1888. február 7.

A mi társadalmi életünk mozzanatáról vajmi keveset tud az érdeklődő közönség. A közkedveltségnek örvendő felolvasásokon kívül a tiszolczi magyarérelmü értelmiség iparkodik a nagyobb közönségnek is alkalmat nyújtani arra, hogy körünkben mulathasson és ez által magyar érzelmivé váljék. F. évi febr. 2-án a tevékeny ifjuság kezdeményezése folytán nagyon sikerült zártkörű álarozos táncvizsgálatot rendeztetett, melyen nemesek a helybeli, de a vidéki közönség is szép számban jelent meg. A családi jellegű mulatságon a bálanya tisztét özv. Takácsiné mindnyájunk megelégedésére viselte. A bálbizottság, élükön Goldmann Jakab erélyes rendezővel, mindent megtett, hogy a választékos közönség jól mulasson. Az első táncot rendező Goldmann J. Lojko Olga kisasszonnyal kezdte meg, mely szűnni nem akaró éljenekkel fogadtatott azért, hogy az előtt a hazafias köröket kerülő Hebe, ilyen kipróbált hazafival járja a táncot. Adja az ég, hogy tartósan hozzánk esatlakozzék, mi annál valószínűbb, mert saját nyilatkozata szerint mi velünk sokkal jobban mulatott, mint a panszláv mulatságokon.

Az álarozosok között legérdekesebb alakok voltak a következők: Fekete Juli, mint alföldi menyecske, Klepa Viktória (a vasgyárból) palócz jelmezben, Krizso András katona trombitás, Flóro Janesi mint bányász, Bobalya György mint rongyszedő, Politzer Miksa mint görbeszájú X lábú bohócz az ő páratlan humorával. Ejjékkor Krizso, a mi felülhullhatlan trombitásunk Politzer Miksa bohóczozal egy alkalmi jelenetet improvizáltak, mely csak úgy szikrázott a kedélyes ötletektől, élektől, és a közönséget igen jól mulatatta. Nagyon kár, hogy egy pár vakbuzgó panszláv, elég merész volt tót beszédjével tiszta magyar mulatságunk jellegét megzavarni s egy boeskoros tót menyecskét, általános megbotránkozásunkra, besempeszni. De nem sokáig dicsékedhettek győzelmeikkal a „narodnyi vitecsnyikok“, mert Goldmann J. a bál rendezője még ideje korán rendre utasította a betolakodókat, s egy, az ajtónál ólalkodó piszkos bagaria eszímában megjelent, alkalmasint botrányt kereső mészáros is visszautasított. A tánc ezután jó kedv mellett tartott világos kiviradig. Báresak volna minél több ilyen sikerült mulatságunk Tiszolczon!

Még egy szerény kérelmet fordítok ifj. Bazilidesz János, Krizso András, Bobalya György és Flóro János urakhoz, mint a tiszolczi magyar (sajnos, mert tót is van) műkedvelők bizottmányához és pedig, hogy minél előbb egy színelőadást rendezzenek. Arra ne hivatkozzanak, hogy a nő szerepekre nincs elegendő személyzetünk, csak forduljanak Bazilidesz Katicza, Lojko Olga, Takácsiné, Fekete Juli, Klepa Viktória urhölgyekhez és biztositom önöket, hogy kosarat nem kapnak, Reményem, hogy felszólalásomnak meg lesz az eredménye. Sz. A. -u.é.

Jolsva, 1888. február 9.

(Tartós hideg. Tavasz kiállítások. Osztrák-német szerződésnek hatása. Bismark beszede. Társas élet. Magyar színészet, műsora, erői és előadása.)

A 100 esztendő kalendárium csak nyolcz olyan évet mutat fel, a midőn 2 álló hónapig csikorgós hidegben esőgős-bengős szánkóknak világa lett volna.

A három nyolczas (888) szomszédjával (887) egyetemben dicsékedhetik ezzel. De ugyan a száz esztendő kalendárium azt is megmondja, hogy a tartós hideg, állandó és nagy hó után következett tavaszokon a sárba vetett tavaszi vetemények hatalmas terméshez juttattak a gazdálkodót. Ebben a reménységben élünk mi is; és a befutott kályha mellett, a jó reménységben — szinte jól esett, ebben a bizonytalan háborgós világban, egyszerre csak az osztrák-német szerződést váratlanul kitalálva látni a lapokban.

Nyeltük is mohón, mert nem csak a klubokban és a parlament folyosóin tudnak ám politikálni, ráragadt ez a mánia a kis városokra is.

Az egyik így vélekedett: Nesze muszka! tud meg tehát valahára, hogy kettőnkkel gyűlik meg a bajod egyszerre, és huzd be a csigád szarvát.

A másik: Nem oda Buda, most már az önértékes és nagyhatalmu muszka provokálva van, nem retirálhat a hátról, és meg lesz az élet-halál harc. Készülj magyar, — előre — a csatárláncza — — effele vélemények után, egyszerre csak megjelenik Bismark hatalmas beszede. A nagy német tartomány mint egy ember, tisztelettel és odaadással megszavazza a temérdek milliót — mire? csak nem tavaszi bucsujárásokra? — De igenis olyan bucsujárásokra, a hova 100 ezrek fognak menni vezekleni kettős-hármas sorokban. — De nem olvasókkal, hanem pangantókkal, — azzal a különbséggel, hogy a bűnbánó asszonyok majd csak otthon sírnak, a bucsuzók után. Ilyen processiókat várhatunk majd a keresztjáró hetekre.

Mindennapi és egyhangu társas életünket az effele képzelődések természetesen csak élenkítik.

De egyhanguságából, sőt a politizálásból is kikölkent bennünket a magyar színészet.

Nincs itt jelenleg egyébről szó, mint ezen szolid és minden tekintetben tiszteletreméltó színtársulat előadásairól, a mely itt egy hét óta nekünk oly páratlan élvezetet nyújt.

Bogyó Alajos — maga az igazgató igazi magyar típus — képzett férfiú. Rend, pontosság és kitünő előadások jellemzik e társulatot. — Öszintén megvalljuk, hogy Jolsván e fajta társulathoz nem voltunk szokva.

A színészek művelt és igen jó kinézésű férfiak. — A színésznők — a szoliditás és műveltség színvonalán — igazán hódítanak.

Eddig előadott darabok: „A koldusdiák“, „Nőemancipáció“, „Kornevillei harangok“. — „A koldusdiák“ oly fényes jelmezben volt előadva, hogy az Budapestre is beillt volna.

Előadásra ki van tűzve: „A vasgyáros“, „Ripp van Winkle“ és „Buzavirág“. Előttünk mind új darabok.

A közönség kedvence: Bogyó Ilonka, ki a „Nőemancipáció“ban — mint huszár tiszt — elragadta a közönséget. Nagy Vilma kedves színpadi alak és kitünő énekesné. Bessenyeiné — úgy látszik — mint drámai hősnő fog bennünket elragadni. Perényi, kitünő tenor. Morvay, nős szerelmes. Deák, pompás komikus. Bessenyei, szeles gavallóokra termett igen ügyes színész. Prágai, mint apály erős ensemble, hogy bizony büszke lehet Jolsva e társulatra.

A várostól mindenesetre dicséretes dolog, hogy a termet, a műkedvelők pedig a díszleteket díj nélkül engedték át a társulatnak. Jolsvai.

Meghívás.

A „Gömör Kiehonmgyei gazdasági egyesület“ folyó évi február hó 26-án délelőtt 10 órakor Tornallyán a vendéglő termében tartja újjászervező s választó nagy gyűlést, melyre van szerenés az alapító, rendes s választmány és a fizetés nélküli tag urakat, mely utóbbihoz minden megyebeli lelkész, körjegyző s néptanító tartozik, és minden érdeklődő ügybarátokat tisztelettel meghívni.

Tárgyai:

1-ör Az egyesület újjászervezését tárgyazó s mir kidolgozott egyleti alapszabályoknak felülvizsgálása s megerősítése.

2-ör Az egyesület vagyoni állását, kiadásait s bevételait kitüntető számadás és a rendben hozott számkönyvek felülvizsgálása s jóváhagyása.

3-ör Elnökök, választmányi tagok, szakbizottságok, pénztárnok és titkár választása.

4-er. Egyéb fontos ügyek s indítványok letárgyalása. Kelt P. Apátin, 1888. február hó 2-án.

Vajda Gyula g. e. titkár.

Hírek és vegyesek.

Az orsz. közélettanodai tanáregyesület közlönye februári számában összeállította azon városok lajstromát, melyek középiskoláikat a múlt 1887-ik évben bizonyos összeggel segélyezték. Magyarországon 128 városban van középiskola, ezek közül 78 részesíti gymnasiumát segélyben. — Legtöbbet fizetett Budapest főváros (110,000 forint) utána Nyiregyháza (38,000 frtot), melyet jobbra az új építkezések vettek igénybe). Rimaszombat e lajstromban 800 frttal szerepel, mely összeget a nemes városi tanács, különböző címek alatt, minden évben ki szokott utalványozni a gymnasiumnak.

A miskolczi ág év. algymnásiam folyó év június havában meg fog szünni. Vagyona 40,000 forint, melynek hovatartozásáról év. papi körökben élénk eszmecsere foly. Miskolczi hírek szerint némelyek e jelentékeny tőkét az eperjesi ág. év. theologianak szeretnék juttatni, de azon feltétel alatt, hogy a hittani intézet tétessék át Miskolcra, mások a csekélyebb javadalmazással bíró egyházmegyei gymnasiumok között óhajtanák szétosztani. Az eperjesi főgymnasiumnak theologiai facultásával kapcsolatban több százados multja lévén, neh' zea volna hihető, hogy e fontos tanintézet ketté szakításába a döntő körök megnyugodnának annyival is inkább, hogy a felvidék emez előkelő városából a hittani intézettel együtt a lelket szakítanak ki — s egy oly városba helyeznek át, mely földrajzi fekvésénél fogva amegy is életerős szereplésre van hivatva.

A múlt héten közzétett osztrák-magyar német nyelvű okirat következtében az európai diplomatiában fordulat állott be, de még most sem tudjuk biztosan, lesz-e háboru vagy nem? Mindazonáltal ajánlatos volna, hogy kasszinói igazgatóságunk megszerezze közép Európa hadászati térképét az olvasó terem számára, melynek még akkor is volna értéke, ha a háboru ezuttal csakugyan elmaradna.

A helybeli műkedvelő társulat vasárnap — február 5-én — délután választmányi ülést tartott a társulat érdekes igazgatója, Lengyel Sámuel lakásán. Az ülésen több fontos ügy intéztetett el, — a többi közt egyik vil. tag indítványára kimondotta a választmány, hogy jövőre jöteknő czélú előadásainak jövedelmét felerészben mindig saját czéljaira fordítja. Helyesen; a társulat eddig valahányszor előadást rendezett, a tiszta jövedelemnek csak tíz százalékát tartotta meg s így a legjövendelműzőbb előadásokból sem tudott 10—15 frttal többet fordítani régi s már csaknem használhatatlanná vált díszleteinek javítására, minek következménye az, hogy ez idő szerint alig lehetne oly előadást rendezni, melynek kellei közönségünk izlésének megfelelnének. Elhatározta a választmány azt is, hogy a legközelebbi előadás jövedelmét teljesen egy új színpad építésére fordítja, a mennyiben a mostani — a mellett, hogy szűk — rozzant állapotban van. A bemutatott tervrajz igényeinknek megfelel s a mellett a szereplőkre nézve is kényelmesebb, — csupán a három építész által benyújtott költség-előirányzatok körül merült fel némi differentia, mely azonban sokkal csekélyebb, semhogy az új színpad mielőbbi felépítését késleltetné. Emlőfogva a választmány megbizta a Bodor István, Törköly József és dr. Veres Samu személyből álló rendezőseget, hogy az előadandó darab megválasztását s a szerepek kiosztását mielőbb foganatosítsák, annyival is inkább, hogy husvétig még legalább egy előadást lehessen rendezni, felerészben a helybeli korecsolyázó egyesület pavillonjának felépítési költségeire.

Az ifjuság által rendezett előadás alkalmából a tanári nyugdíjintézetről a Sárospatakon tanuló gömörmegei ifjuság is megemlékezett s adományát Réthy Andor, következő sorok kíséretében küldötte be:

Mit tőlük nyertünk, részben, hogy visszafizessük

Utunk ereszjük most e kicsi áldozatot.

Mentséget tükröt küldünk számukra: szívünket.

Hadd lássák abból azt, a mi rajta vagyon.

Mert abban akkor ha a múlt emléke reásüt:

Önzetlen, hálás, szent szeretet ragyog ám!

A mily meleg szeretettel emlékeztek meg az egykori tanítványok a tanári kar nyugdíj-intézetéről, ep oly hidegséggel fogadta be a Rózsa nagy termé az előadásra szép számmal begyűlt közönséget. Mint időközben értesülünk, hülés következtében számos megbetegedés történt, mit az előadás rendezősege sajnosan vesz tudomásul, de a mennyiben az előadást megelőzőleg a terem óriási kályháiban annyi fű tüzelt föl a mennyt lehetett s a mennyt kellett, a felelős-

séget kénytelen a rosszul záró ablaktáblákra s a karzati ajtó és ablak szellős voltára hárítani.

Jegyzőválasztás. E hó elején az Osgyánban megjelent jegyzőválasztás alkalmával jegyzővé Okolicsányi Gyula, segédjegyzővé pedig Bolyki Gábor lettek megválasztva.

Zeneestély. Ma, február hó 12-ikén, a három rózsza vendéglő dísztermében korecsolya-egyletünk zeneestélyt rendez. Belépi díj 1 frt. Étekről és italokról Vidovics József vendéglős gondoskodik.

Gömörmege mult évi közigazgatási ügyforgalma.

A központi közigazgatásához beérkezett 17,251 szám. előbbi hátralék 735 szám, feldolgozandó volt 18,116: feldolgoztatott 17,082, hátralékban maradt 1034, és pedig ki nem osztott 221, kiosztott 831. A megyei árvaszekhez beérkezett 10,929, előbbi hátralék volt 354, feldolgozandó volt 11,283 szám. Ezekből hátralékban maradt 229, elnököleg tüzbiztosítási ügy feldolgoztatott 705, kiosztatlan maradt 144 szám. A járásbeli szolgabírák tevékenysége a következő: Kudinnyi Géza szolgabírónál előző évi hátralék 16 drb, folyó ügyek 6783, összesen feldolgozandó 6799, feldolgoztatott 6779, maradt hátralékban 20 drb. Kubinyi Gusztáv szolgabírónál: előző hátralék 86, folyó ügyek 6596, összesen feldolgozandó 6682, feldolgoztatott 6549, hátralékban maradt 88 drb. Szontagh Zoltán szolgabírónál: előző hátralék 18, folyó ügyek 5816, feldolgozandó 5834, feldolgoztatott 5808, hátralékban maradt 26 drb. Maléter Ele szolgabírónál: előző hátralék 13, folyó ügyek 12,437, feldolgozandó 12,450, feldolgoztatott 12,438, hátralékban maradt 12 drb. Sándor Béla szolgabírónál: előző hátralék 34 drb, folyó ügyek 5392, feldolgozandó volt 5426, feldolgoztatott 5401, hátralékban maradt 25.

Báli tudósítás *) A gömörmegei magyar közművelődési egyesület nyustyai köre javára január 21-én tartott rima bréói bál fényesen sikerült. A rendezőség fáradszám bízgalommal igyekezett az est fényét s a vendégek jó kedvét emelni, s a felejtethetlen emlékü, kedélyes mulatságnak csak a hajnal vetett véget. Az első négyest 36 pár táncolta. A díszes hölgykoszoruban ott láttuk: Adriányi Erzsébet, Bányai Ferencz, Bankár Pálné, Bobok Tivadarné, Bozok Dánielné, Borisz Jánosné, Glósz Arturné, Ferjenesik Dánielné, Hermann Miksáné, Holécz Andrásné, Hrenesik Kornelné, Knöpfler Viktoráné, Kolbenhayer Lajosné, Koreny Gyuláné, Lászkay Jánosné, Lücke Lipótné, Mihalik Dezsóné, Mirka Károlyné kedves rokonával, Peleth Jánosné, Reguli Pálné, Scholz Miksáné, Szopata Imréné, Takács Jánosné uróket, továbbá Adriányi Ika, Bikos Emma, Brüstingel nővérek, Duda Mariska, Glósz Margit, Gábor Mariska, Ferjenesik Gizella, Holécz Ika, Herman nővérek, Hrenesik Ida, Molnár Emma, Latinák Lenke, Löcherer Jenka, Lücke Hedvig, Reguli Margit kisasszonyokat, Szopata nővéreket stb.

A polgári olvasókör bálja, miként a multban, ugy most is egyike volt azoknak, a hol kevesen kerestek a mulatságot, de a kik elmennek, azt hamisítatlanul fölálják. A bál külső színe egyszerű volt és mégis elegans, a hangulat feszelen. A fiatalság, mely fáradszám volt a táncban, mindent elkövetett, hogy a jókedv, mely oly magasra fokozódott, állandó legyen. A legszebb táncosnék mintha összebeszéltek volna — lehet — e bálban adtak egymásnak légyottot; elmondhatjuk róluk, hogy táncoltak annyit: mennyit ez idei farsang egy báljában sem. A négyeseket — kivéve az utolsót — 46, 48 pár lejette s ugyanannyi az ezt követő csárdásokat, mely mindannyiszor megújratott, valahányszor bevezették jeleztek a barna gyerekek. A mi a bevételt illeti, — nagy közönség volt s ebből ítélve — nem lehet az ellen panasz a rendezőbizottságnak, mely előzetesensége s tapintatos eljárása által megcsinálta e kör báljának a reklámot jövőre is.

*) Lapunk mult heti számából térszűke miatt maradt ki.

CSARNOK.

Egy nagyretermett tinó viszontagságai.

— Igaz történet. —

Híres, nevezetes ember volt a községben Darkó Mihály bácsi. Az urak ugy hitták, hogy a „község szája“, — de már az atyafiak szebb titulussal éltek, s szeltiben-hossziban hangoztatták, hogy ő „a falu bölese“. Nagy bölcseségének látható bizonyítéka volt egyebek között az, hogy az apjától örököt 100 hold birtokot — régi jó nemesi szokás szerint — leolvasztotta 5 holdacsára, ama böles diogenesi elvet tartván szem előtt, hogy legkényelmesebb dolog az életet egy kölesönként hordóban átaldulni.

Igen ám! ha nem lett volna Mihály bácsinak egy leánya, a szép Zsuzsó, a kinek kedvéért akár verebet lehetett volna vele fogatni. A leányunk veszekedett sok ezíra ruha kelleit, a mit az 5 hold jövedelme épen nem bírt meg. Emlőfogva elhatározta Mihály bácsi, hogy az erszényt megtöltő marhanevélest tekintve élete feladatának, s hogy fáradszám járó szavának egyszer elvégre helyt álljon, innen-onnan összeszedett pénzcsékével elgyalogolt a kassai vásárra. Ott megszokott szerszavasságával összevásárolt négy tinót, s több társaival együtt hazatélt indult.

A tinók esendesen igyekeztek előre, s Mihály bácsi olyan jóleső gyönyörrel legeltette rajtuk szemét. Képelemben már négy czimeres ökörnek látta őket, s szinte érezte kezében azokat a ropogós százasokat, a melyeket érettké kapni fog. Látta Zsuzsó leányát talpig selyemben, látta az irigységtől majd megpukkadó komámasszonyokat, hallotta azokat a magasztaló nyilatkozatokat, melylyel azt mindenfelől elhalmozták. Egy tinó a négy közül különösen megnyerte tetszését s nagy megtiszteltetésképen még az uton elnevezte azt leánya nevével „Zsuzsó“-nak.

A Zsuzsó szép állat is volt. Ejjekete, okos szemeivel élénken bámult az emberre, növekedő szarvai jólindult irányban törekedtek a magasba, nyakáról hosszan lógott alá az ékes lebernyeg, kecses dereka nagy arányú fejlődésre mutatott; egyzóval igazat lehet adnunk Mihály bácsinak, a ki gyakorta elmormogta magában: „szép egy darab marha!“

A Zsuzsó azonban malitiosus teremtes s gonosz esont volt. Mint a vásott gyerek, nem szereti a felőle olykor táplált jövedelmenyt állandósítani; ugy a Zsuzsó is csakhamar kimutatta foga fehérét. Irgett-forgott jobbra-balra. Viezkán-doza futotta be a szép hímes réteket, a még zöld buza vetést, s miután Mihály bácsi a lelkét majdhogy ki nem szaladozta miatta, s miután kétszer is megzalogolták érte, — elvégre egy falu közepén megkaparva, kötelel akart a

nyakába akasztani, hogy majd azon vezeti. A Zsuzsó függetlenségét ekkép veszélyeztetni látván, végső erőfeszítéssel felbőkte Mihály bácsit és a merre legközelebb látta a nyílást a legelső udvar kapuján berontott. Haj! de egy igen jókarban tartott pajtába jutott, a mely mindenünnen körül vala kerítve, a kapuk bezárva; — egyedül csak a kinyitott pitvarjátó hívogatta a vendéget. A Zsuzsó gondolkodás nélkül rohant azon be, ott ismét a konyhaajtó tárogott előtte hol nagy gözben és még nagyobb füstben egy kaczkias menyecske épen lúzozással volt elfoglalva. A Zsuzsó se látott, se hallott, de még nem is kérdett semmit, hanem egyenesen neki ment a lúzozó kádnak, s mintán azt alaposan felferdította, még arra is ráért, hogy egy rugással az üstöt a tűzbe döntse.

No hanem aztán hordta is az irhát kifelé, és nem ok nélkül. A mint a menyecske a nagy rémületből magához tért, a mi legelőször kezégyébe esett, felkapta a nagy vaslapoczkát, s egy asszonytól kitelhető dühösséggel szaladt utána. Kiabált előbb, a hogy a száján kifért, aztán sirt és átkozta szörnyen a veszett tinó gazdáját. Mihály bácsi nem védte magát, lekushadva, összetört testtel kotródott a tinó után, a mely szinte örülni látozott az elkövetett esinynek és széles jó kedvében magasra hányva fel farát, futott egyenesen a templom felé, s a mint sebes rohanásból ki lehetett venni, azzal az eltökélt szándékkal, hogy ő most a lehetőségből is gonyt úz. Az istentelen! Szeresésére a templomajtó épen nyitva volt és így mi sem gátolta gonosz szándéka megvalósításában. — Be is rontott rögtön nagy garra, s kivánesian tolakodott a templom közepére. Ott bent épen a község Istenben boldogult, érdemes bírája felett tartott halotti orációt, a tiszteletes ur is ugyancsak elbámul ezen szokatlan halgató megpillantásakor. Megállott a mondat közepén, s hol az elszörnyedő hiveken, hol a vakmerő tinón jártatta kegyes tekintetét.

Ekkor ért oda nagy libegve Mihály bácsi, egy kicsit gondolkozott, ha vajjon belépjen-e a szent helyre? de aztán, — azon böles okoskodás mellett, hogy ha Krisztus-urunk a kufarokat és galambárnsokat kiüzte a szent helyről, miért ne kergethetne ki onnan ő is egy eszeveszett állatot — lelkiismeret furdálás nélkül ment be a templomba és kezdte kifelé hajszolni a Zsuzsót. Az még egy pár-szor körülfutotta az urasztalát, s utóljára — mintán ottlétének látható nyomait hagyta a templom közepén — felkunkorította farkát, hatalmas bögéssel egy nagyot ugrott, s azzal aló! kiiramodott a templomból.

Odakint még futott néhány lépésnyire, s aztán, — mint-ha ifjui heveskedésből elkövetett szentségtelen tettét megbánta volna, — hirtelen megcsendesedett, busan eresztette le a fülét farkát, még biztatni kellett, hogy tovább haladjon. Az Isten keze sújtja!

Mihály bácsi rimbe szedte apját, anyját és valamennyi özszerűit, még odahaza is elkeseredve mondta leányának:

— No Zsuzsó! ez a kutya tinó megrövidítette az életemet tíz évvel.
De nem is ment ő többet tinóért a vásárra!

Nyilvános számadás.

Az egyesült prot. főgymnasium ifjusága által f. hó 2-án rendezett színelőadás a tanári nyugalomdíj és segélyező egyesület alapítókegyének javára 145 frt 31 krt jövedelmezett. Alólírott a tanárikar nevében kedves kötelességének ismeri, miszerint a közreműködő hölgyek, a rendezők, valamint a nagyérdemű közönség iránt a nyilvánosság útján is halás köszönetét kifejezze. Méltán elismeréssel adózunk a közreműködő tanuló ifjuság iránt is, az ő, valamint a fentebbieknek lelkes és szíves fáradozása, a helybeli s vidéki közönség nagy számu megjelenése hozta létre a fent kimutatott örvendetes eredményt s növelte meg kezdetleges intézményünk szerény alapítókegyét. A fent kimutatott összeghez felülfizetésekkel járultak: ifj. Török László 2 frt, Bálint Dezső 1 frt 60 kr., Lengyel György 1 frt 40 kr., Neuzl N. 1 frt 20 kr., Török János, Polnis János, Bakcsay István, Mersicz Ignác, Káposztás József, Réthy József, Sárospatakról volt növendékeink nevében Réthy Andor 1 frt-jával, Fáy Barna, Fáy Antal 80 kr-jával, Marton János, Chrenko Árpád, Terhes Pál, Széplaky Lajos, Zachar G., Szabó József tanár, Sárkány Imre, Dickmann Herman 60 kr-jával, Vitéz Lajos, Buzágh István, Szügyi Zsigmond, Rakotytai, Bernáth Gyula, Lovniczky József 40 kr-jával, Tury Sándor 20 kr., Többen 1 frt 80 krt. Összesen 25 frt. — Ajánljuk intézményünket továbbra is úgy egyesek, mint testületek szíves pártfogásába.

Rimaszombat, 1888. febr. 9.

Zachar Gusztáv,
a tanári nyugalomdíj és segélyegylet
pénztárnoka.

Nyilvános számadás.

A „rimaszombati polgári olvasóköri“ által folyó évi február 5-én tartott távezvizalom alkalmával belépti jegyekből befolyt 158 frt 80 kr.
a Rakotyai Danó helybeli czukrász által ajándékozott torta kisorsolásából 14 frt 75 kr.
felülfizetésekéből 24 frt 10 kr.
a könyvtár javára mint adományt utólagosan betérjesztettek Jakovecz Alajos és Csordás Miklós 1—1 frtot, Tóth József örmester 2 frtot 4 frt — kr.
összesen: 201 frt 65 kr.
a kiadás volt: 101 frt 65 kr.
így a tiszta jövedelem: 100 frt — kr.
A jótékony ezél iránti tekintetből felülfizettek: Ifj. Süteő István 1 frt 20 kr. Benyo Béla 1 frt 20 kr. Szirmay főhadnagy 80 kr. Andrassy László, Rakotytai Krisztina és Molnár János (pék) 60—60 kr. Dr. Lubik János 50 kr. Eva János, N. N. Lovniczky József, Kovács Péter, Rakotytai Lajos, Andrik Sámuel, Nagy Károly, Borsos Sándor, Percz Józsefné, Varga Andrásné, N. N. Benyo László, 40—40 krt. Szójka János, ifj. Káposztás József, Kóvér István, Kovács Gyula, Mihályi Lajos, özv. Szabó Sámuelné, Kovács István, Benko János, Szabó József (mészáros), Hagger Lajos, Cseh János, Teleki Andor, Hegedüs Hermann, Chászár Andor, Kohut Lajos, Bodzásy József, Martinovics Ferencz, ifj. Kandra J. Závaczky Eduart, Strompf M. ifj.

Spuriusz Józsefné, Plauka György, Jakovecz Alajosné, özv. Szénassy Jánosné, Susztek Lajos, dr. Zehery István, Széplaki Lajos, Varga Lajos, Szölössy István, Hrenko Árpád, Turny Ferencz, Molnár Ferencz, ifj. Gasko János, Gasko Gyula, Barna Imre, Hekseh Jakab, Horák főhadnagy, ifj. Lengyel Pál, Konyha Géza, Szabó János, ifj. Török László, Kovács Gyula iparkamarai titkár, Hekseh Bertalan, Szabó Károly, Lengyel Samu, Percz Samu és Simko Nándor 20—20 kr. Ismeretlen nevéek, vagy magukat megnevezni nem akarók 20—20 kr-jával 21-en 4 frt 20 kr.

Mely adományokért ezennel szíves köszönetünket nyilvánítva, azokat ezeannel nyugtázzuk.

Kelt a rimaszombati polgári olvasóköri válaszmánya által 1888. évi február 8-án tartott üléséből.
Rónay Gyula, jegyző. Eva János, elnök.

Nyilvános nyugtázás!

A gömörmezei magyar közművelődési egyesület nyusztjai köre javára január 21-én tartott zártkörű távezvizalom tiszta jövedelme 52 frt 44 kr.

Felülfizettek: Fáy Gusztáv 10 frt, Fáy László 10 frt, Rima-murány salgótarjáni vasmű részvénytársaság 10 frt, Dr. Loiset Éde 5 frt, Kubinyi Kálmán 5 frt, Buczko Dániel 3 frt, Adriányi Ernőné 5 frt, Farkas József, Mirka Károly, Szentpétery Géza, Scholez Miksa, Bobok Tivadar, Terray István 2—2 frtot, Csider Károly, Reguly Teréz, Schmidt Bernát, Böhm József, Vitéz Lajos, Krman Gusztáv, Hruska János (Klenócz), Demann Gedeon, Lihán József, Glózer János, Mersitz Ignác 1—1 frtot, s többen 1 frt 60 kr.

A tisztelt felülfizetők fogadják a kör nevében a rendezőség szíves köszönetét.
Dr. Sailer Károly
b. b. helyettes elnök.

Hivatalos közlemények.

Pályázati hirdetés.

A rimaszécsi járási orvosi tisztii állomás lemondás folytán üresedésbe jutván, — törvény szerinti betöltése végett ezennel pályázat nyitattik. Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik ezen 400 frt évi javadalmazással ellátott tisztii állást elfoglalni ohajják, hogy orvostudori képesítésüket és eddigi foglalkozásukat igazoló okmányaik kíséretében, — pályázati kérvényüket az alispáni hivatalhoz legkésőbb f. évi márczius hó 31-ik napjáig annál inkább adják be, mert a kéllen fel nem szerelt, a vagy elkészetlen beadott pályázati kérvények, figyelembe vétetni nem fognak.

Megjegyeztetik, hogy a törvényhatóság rendezéséről szóló 1886. XXI. t. cz. értelmében illető orvos, a járás székhelyén, Feled községben lesz kötelees állandóan lakni. Rimaszombat, 1888. február hó 6-án.

Bornemisza, alispán.

Gömörvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

69. sz. — Több eset fordult elő, hogy a gyermekek a vasuti sinekre köveket raktak, mi által esetleg nagy szerencsétlenség idézethetik elő.

Mivel 12 éven alól gyermekek az 1887. évi V. t. cz. 83. §-a értelmében bünvádi uton nem büntethetők, a m. kir. belügyministeriumnak az igazságügyi és közlekedési m. kir. minister urakkal egyetértőleg mult évi október 21-én, 51201. sz. a. kelt rendelete szerint mindazon szülők, rokonok, gyámok, kiknek 12 évesnél fiatalabb gyermekeik a vasuti sinekre követ raknak, a vasuti átjárók korlátait felnyitják, vagy betesznek, a jelzőket megfordítják, a vonatokat közel dobálják s általában a vasuti közlekedés biztonságát veszélyeztetik, a kellő felügyelet elmulasztásával kibágást követnek el, 2 frttól 100 frtüg terjedő bírsággal esetleg 1—10 napi elzárással fognak büntöztetni.

Miről a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministeriumnak 47210/87. sz. rendelete értelmében oly felhívással értesitem ezimedet, hogy a nevelése és tanítására bizott gyermekeket a fentebbiekre nézve gyakran intse meg és minden oly cselekménytől, mely által a vasuti közlekedés biztonsága veszélyeztetnék iskolai tenyíték kilátásba való helyezése mellett tartsa vissza.

Rimaszombat, 1888. január 17.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Szerkesztői üzenetek.

K. A. Budapest. Az ígért cikket köszönettel vesszük. A sajtó lábáknak csak felerészben vegyünk mi okai, s ezért boesánatot kérünk, a másik felerész a kéziratot terheli.

B. M. Pelsőcz. Leveleit mindig szívesen vesszük, csak arra kérjük, hogy olyankor, mikor tudósítani óhajt, legfőbb esütörtök délutánjáig szíveskedjék póstára tenni.

Felolós szerkesztő: **Dr. VERES SAMU.**

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

7254. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **m. kir. kincstár** végrehajtónak **Héthy Tamás** végrehajtást szenved elleni 39 frt 96 $\frac{1}{2}$ kr. adókövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Hét község határában fekvő héti 33. sz. jtkönyvben A. I. 1—4 sorszám a ingatlanokból és 55. számú házból Héthy Tamást illető felerészére az árverést 802 frtban ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi **márczius hó 6-ik napján** délelőtt 10 órakor Héth községben a községi bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át vagyis 80 frt 20 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyimiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy

az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1887. évi decz. hó 5-ik napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Hánrich Lajos, kir. tszéki bír.

Kerestetik.

A kovács műhely és egy 8 ló erejű gőzcséplő gép kezelésére egy gépész-kovács kerestetik **Serkébe, Fáy Barnabás** urhoz, — értekezhetni a tulajdonossal.

Meghívás.

A „Gömörmezei nép- és iparbank“ részvényesei 1888. február hó 29-én d. e. 9 órakor a „Három Rózsa“ vendéglő nagy termében tartandó

évi rendes közgyűlésre

ezennel meghivatnak.

Tárgyak:

1. Igazgató- és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Mérleg jóváhagyása s ennek folytán az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.
3. Községi hitelszövetkezetek felállítása.
4. Tartalék-alap létesítése.
5. Az osztalék megállapítása.
6. Igazgatóság, felügyelő-bizottság és napibiztosok választása.
7. Indítványok.

Rimaszombat, 1888. február 3.

1—3 **Az igazgatóság.**

M e g h i v á s

a „Rimaszombati takarékpénztár“

1888. február 28-án

délelőtt 9 órakor saját helyiségében megtartandó

rendes évi közgyűlésére.

Tárgyak:

1. Igazgatósági jelentés az 1887. év üzletéről.
2. A felügyelő bizottság jelentése a számadás és mérleg megvizsgálása felől.
3. Az osztalék meghatározása.
4. Az igazgatóságból kilépő tagok helyeinek betöltése.
5. A felügyelő bizottság megválasztása.

Az igazgatóság.

MEGHIVÁS.

A „nyústyai takarékpénztár“

ez évi

rendes közgyűlése

1888 ik évi február hó 19-ik napján d. u.

2 órakor a takarékpénztár helyiségében fog megtartatni, melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tanácskozási tárgyak:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt 1887-ik évről, mérleg- és felügyelőbizottság jelentésének előterjesztése és a nyereség felosztását tárgyzó indítvány.
2. Mérleg jóváhagyása, felmentvény megadása és a tiszta nyereség felosztása iránti határozat hozatal.
3. Indítványok.

Kelt Nyústyán, 1888. január hó 20-án.

Az igazgatóság.